

fakultetu u Zagrebu. Od 1947. ravnatelj Arheološkoga muzeja u Zadru, prof. na Filozofskome fakultetu u Zadru (1955–63) i Zagrebu (od 1963). Bavi se uglavnom ant. arheologijom, ali i protopoviješću i srednjim vijekom. Proučava povijest urbanizma i arhitekture, kolonizaciju i municipalnu konstituciju ant. središta, odnos grč. i rim. svijeta na Jadranu, ilirološke teme, topografiju i dr. Vodio arheol. istraživanja u Zadru, Ninu, Bribiru, Kašiću, Maloj Proversu, Mulinama. Urednik i osnivač časopisa »Diadore« iz Zadra, gl. urednik Radova Zavoda za povijesne znanosti HAZU Zadar, i dr. Redoviti član HAZU, vanjski član ANUBiH, dopisni član Njemačkoga arheološkog instituta i Deputazione della storia patria per le Venezie.

BIBL.: *Iskapanje rimske vile u Maloj Proversu*, VjAHD, 1954; *Novo o Kairasu*, ibid., 1954–1957; *O municipalitetu antičke Salone*, ibid., 1958; *Autohtoni elementi u urbanizmu antičkih gradova našeg Primorja*, Godišnjak Naučnog društva BiH, 1965, 3; *Peintures romaines récemment trouvées à Zadar*, Congrès International d'archéologie classique, Paris 1965; *Nin u antici*, u knjizi: *Nin – problemi arheoloških istraživanja*, Zadar 1968; *Bribir u antici*, SHP, 1968, 10; *Antički Nin i njegovi spomenici*, u knjizi: *Povijest grada Nina*, Zadar 1969; *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb 1976; *Zadarski forum – stari trg u novom gradu*, Arhitektura, 1977, 160–161; *Faze izgradnje bedema stare Varvarije*, Gunjačin zbornik, Zagreb 1980; *Zadar u starom vijeku*, Zadar 1981. – *Hieronim Stridonjanin – građanin Tursatike*, Rad JAZU, 1986, 24; *Cissa Pularia – Baphium Cissense – episcopus cessenis*, Arheološki radovi i rasprave, X, Zagreb 1987.

LIT.: Š. Batović, *Život i djelo Mate Suića (1915–1980)*, Diadora, 1980, 10. – B. Nedved, Bibliografija radova Mate Suića (1947–1980), ibid. – Mate Suić, Ljetopis JAZU, 1981, 85. B. Čk.

SUKOŠAN, naselje nedaleko od Zadra. Ant. ostatke bilježe stariji autori (lok. Bribirština). U sr. vijeku bila su dva naselja, vlasništvo zadarske nadbiskupije: Sukošan sa župnom crkvom Sv. Kasijana i Prljane s crkvičom Sv. Martina. Crkva Sv. Martina je romanička jednobrodna građevina s polukružnom apsidom, dok su od crkve Sv. Kasijana očuvani predromanički ulomci (kao spoliji). Sred. XVII. st. crkva je pregrađena; natpis o obnovi uklesan je na ranoromanički zabat oltarne pregrade dopremljen iz Zadra za novu namjenu timpana portala. U XV. st. ispred naselja je načinjen umjetni otok (400 m²), na kojemu su zadarski biskupi M. Valaresso i N. Veniero podignuli prostran ljetnikovac čija dva zida strše u moru. Zbog tur. opasnosti u XVI. st. S. je opasan zidom od kojega su očuvani znatni ostaci i tzv. Gornja vrata od sela. God. 1658. Turci su spalili S.; 1660. tik uz naselje podignuta je crkva Gospe od Milosti u kojoj su spoliji i natpisi. U župnoj se crkvi čuva gotički procesijski križ.

LIT.: L. Jelić, *Povijesno-topografske crte o biogradskom primorju*, VjHAD, 1898, str. 110–114. – Š. Perić, Sukošan u borbi protiv Turaka, Zadarska revija, 1964, 6. – F. Difić, *Povijest Kandijskog rata u Dalmaciji*, Split 1987. N. Jić.

SULZ, Herman, mariborski stolar (XVII/XVIII. st.). Suradivao 1692. pri izradi stolova za refektorij minoritskoga samostana u Ptuj. Zajedno s Matijom Simonom, vjerojatno pomoćnikom, radio je na postavljanju velikoga Reissova oltara u franjevačkoj crkvi u Varaždinu (1698–1702); Sulz i Simon izradili su za istu crkvu i sakristijske ormare (1700–05).

LIT.: F. Kovačić, *Mariborska umetna obrt u Varaždinu*, Časopis za zgodovino in narodopisje (Maribor), 1924, 19, str. 36–38. – K. Filić, *Franjevci u Varaždinu*, Varaždin 1944, str. 94–97. – S. Vrišer, *Doneski k baročnomu kiparstvu v Mariboru in okolici*, Časopis za zgodovino in narodopisje (Maribor), 1977, 13, str. 144. R.

SUMMERECKER, Sigo (Siegfried), slikarski tehnolog i slikar (Banja Luka, 28. VIII. 1897 – Zagreb, 9. VIII. 1983). Diplomirao je na Akademiji u Zagrebu 1923 (M. Cl. Crnčić, B. Čikoš-Sesija, F. Kovačević, Lj. Babić). U Sarajevu je od 1924. bio srednjoškolski nastavnik crtanja, a od 1945. profesor na Državnoj školi za likovnu umjetnost. God. 1952–67. predavao je slikarsku tehnologiju na Akademiji u Zagrebu, gdje je osnovao Tehnološku radionicu. Objavio je dva priručnika i više rasprava o problemima slikarske tehnologije. Bio je suradnik časopisa »Technische Mitteilungen für Malerei« od 1926. – Autor je nevelikoga slikarskoga opusa nastalog poglavito u trećem i četvrtom desetljeću. Slikao je pod utjecajem Cézannea realističke mrtve prirode (*Mrtva priroda sa žutim vrčem*), krajolike (*Pejzaž iz Fojnice*, 1930) i portrete (*Autoporet*, 1928). Samostalno je izlagao u Tuzli (1977) i Banjoj Luci (1978).

BIBL.: *Prepariranje i upotreba smolastih firnisa*, Umetnost (Beograd), 1949, 1; *Podloge stafeljske slike*, Beograd 1973; *Tehnike emulzione tempere*, Beograd 1975.

LIT.: Č. Sarajlić, Sigo Summerecker (katalog), Tuzla 1977. – D. Tošić, Sigo Summerecker (katalog), Banja Luka 1978. – G. Gamulin, Hrvatsko slikarstvo XX. stoljeća, II, Zagreb 1988. V. Fo.

SUMPETAR (Supetar) → JESENICE

SUNKO, Dionis, arhitekt (Sisak, 30. IX. 1879 – Zagreb, 21. XII. 1935). Završio Graditeljsku školu u Zagrebu 1899, diplomirao 1902. na Tehničkoj visokoj školi u Karlsruheu (F. Weinbrenner). Radio u birou Zemaljske građevne uprave u Karlsruheu, u ateljeu G. Schnecka u Quedlinburgu, te ateljeu Raabe & Wöhlecke u Hamburgu (suradnja na projektima pristanišnih dokova Hamburg/St. Pauli i tornjevima tunela Elbe). Od 1909.

SUHOPOLJE, crkva Sv. Terezije

stalno djelovao u Zagrebu, od 1919. s inž. Rudolfom Jungmannom. Izveo Anatomske zavod Medicinskoga fakulteta na Šalati (1909), Gradsku plinaru na Radničkoj cesti (1910–12), Dječji dom u Kukuljevićevoj ul. 19 (1912), stambene zgrade Stržić na Mažuranićevu trgu 8 i u Žerjavićevoj ul. 10 (1912), trgovačko-stambenu zgradu Hagenauer u Petrinjskoj ul. 5 (1913), trgovačko-stambenu zgradu »Isis« u Hatzovoj ul. 12 (1918–20), zgradu Hrvatske centralne mjenjačke i eskomptne banke u Preobraženskoj ul. 4 (1920–21), stambenu zgradu Sunko na Mažuranićevu trgu 4 (1920–21), hotel »Esplanade« u Mihanovićevoj ul. 1 (1922–24), trgo-

D. SUNKO, hotel Dubrovnik u Zagrebu

vačko-stambenu zgradu Osiguravajuće zadruge »Triglav« u Mislavovoj ul. 17 (1923), vilu Mlikotin u Nazorovoj ul. 36 (1924), stambenu zgradu Mihajlović-Bikar u Tomašićevoj 8 (1926), stambenu zgradu Jungmann na Mažuranićevu trgu 3 (1926–27), palaču Hrvatske poljodjelske banke u Martićevoj ul. 6 (1927), nadogradnju i preoblikovanje zgrade Osiguravajućega društva »Dunav« u Martićevoj 8 (1928), robnu kuću i hotel »Milinov« na Jelačićevu trgu (danas hotel »Dubrovnik«, 1928–29) — sve u Zagrebu; palaču Prve hrvatske štedionice na Starčeviću trgu 12 (1909–12), kuću Grčić u Kapucinskoj ul. (1914–15) i kino »Slaviju« (1923) u Osijeku, Zemaljsku bolnicu u Pakracu (1909), Sokolski dom u Bjelovaru (1912), Biskupsko sjemenište u Đakovu (1912–14), zgradu Kotarske oblasti u Sisku (1913–14), palaču Napretkove zadruge i Napretkov konvikt u Sarajevu (1911–13), hotel »Vakuf« u Banjoj Luci, te palače Prve hrvatske štedionice u Knez Mihajlovoj (1921) i Zemaljske banke u Sremskoj ul. (1922), pregradnje hotela »Srpski kralj« i »Bristol«, sve u Beogradu. Izradio projekt obnove crkve Sv. Križa u Križevcima (1911). Sudjelovao na natječajima za regulaciju Kaptola u Zagrebu (1908), crkvu Sv. Blaža u Zagrebu (1908, II. nagrada), palaču Prve hrvatske štedionice u Osijeku (1909, II. i III. nagrada te izvedba), palaču Osiguravajuće zadruge »Croatia« u Zagrebu (1909, uži natječaj, II. nagrada), Nacionalnu i sveučilišnu biblioteku (1909, II. nagrada), župnu crkvu u Opatiji (1913), proširenje groblja Mirogoja u Zagrebu (1911, I. nagrada), zgradu Obrtna banke u Ilici u Zagrebu (1919, II. nagrada), palaču Prve hrvatske štedionice u Beogradu (1921, uži natječaj, I. nagrada i izvedba), palaču Zemaljske banke u Beogradu (1922, uži natječaj, I. nagrada i izvedba) i internacionalnom natječaju za dovršenje zgrade Parlamenta u Beogradu (1927). U početku, pod utjecajem arhitekture S. Njemačke gradi u oblicima modificirane secesije. Najuspjelija su mu djela nastala potkraj karijere u maniri ekspresivne figuracije art-décoa.

LIT.: J. Vancaš, Dionis Sunko, Genève 1930. — S. Planić, 50 godina arhitekture u Hrvatskoj, Književnik, 1939. A. Las.

SUNKO, Milan, slikar (Zidani Most, 5. XII. 1860 — Zagreb, 9. III. 1891). Studirao na Akademiji u Beču. Slikao u akvarelu lirski intonirane krajolike iz Bosne i Italije, portrete i folklorne prizore. Bavio se numizmatikom i arheologijom, crtao i snimao arhit. spomenike prošlosti, osobito križevačkoga kraja. Istaknuo se kao slikar grbova radeći heraldičke motive za austr. i engl. naručitelje. Radovi su mu bili izloženi na Gospodarskoj izložbi u Zagrebu 1891, na Milenijskoj izložbi u Budimpešti 1896, na Izložbi vukovarskih portreta XIX. i XX. st. u Vukovaru 1961. i dr.

LIT.: M. Schneider, Gradovi i krajevi na slikama i crtežima od 1800. do 1940, Zagreb 1977. Ž. D.

SUPEK, Silva, slikarica (Zagreb, 11. II. 1948). Diplomirala na Akademiji u Zagrebu 1972 (Lj. Ivančić i N. Reiser). Izrađuje maštovite kompozicije od poliestera, čija posebnost zahtijeva svjetlost kao ključni element (Svetište, 1978; ciklus Mjeseci, 1986; Agarijanski ciklus, 1987–90). — Samostalno izlagala u Zagrebu (1978, 1984, 1986, 1991).

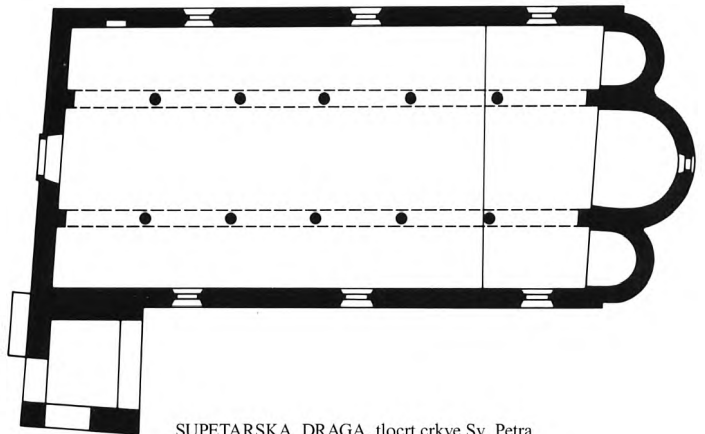
LIT.: I. Zidić, Silva Supek (katalog), Zagreb 1984. — K. Kostić, Silva Supek, Agarijanski ciklus 1987–90 (katalog), Zagreb 1991. K. Ma.

SUPETAR, naselje na S obali otoka Braća. Nastaje od XVI. st., a sastoji se uglavnom od rustične arhitekture primorskoga tipa te jednostavnih stilskih građevina iz XIX. st. U široj su okolici nalazi iz neolitika (špilja Kopačina) te ranosrednjovjekovna crkva (Sv. Luka u Ogradama). U uvali današnjega naselja vjerojatno je bila ladanjska vila, a na poluotoku na Z strani nađeni su znatniji ostaci kasnoant. arhitekture i ranokršč. sarkofazi. U temeljima župne crkve otkriveni su ostaci trobrodne bazilike iz V. st. s višebojnim podnim mozaicima. Sadašnju trobrodnu crkvu, znatno preuređenu u XIX. st., projektirao je graditelj I. Vitaljić iz Komiže 1729–38; očuvana su tri izvorna portala. Uz namještaj i proizvode umjetničkoga obrta u baroknome stilu ističu se slike mjesnoga majstora F. Tironija iz druge pol. XVIII. st. Na groblju je nekoliko nadgrobnih spomenika I. Rendića te mauzolej obitelji Petrinović, djelo T. Rosandića nastalo oko 1927. U Supetru je povremeno živjelo i radilo nekoliko istaknutih hrv. slikara (I. Job i dr.), a podignuto je i nekoliko djela moderne arhitekture (hotel »Kaktus«, J. Rošin).

LIT.: D. Keckemet, Djetinjstvo Ivana Rendića, Brački zbornik, II, Split 1954. — K. Prijatelj, Tri priloga iz umjetnosti baroka u Dalmaciji, ibid., III, Split 1957. — D. Vrsalović, D. Domančić i K. Prijatelj, Kulturni spomenici otoka Braća, ibid., IV, Zagreb 1960. — A. Freudenreich, Narod gradi na ogoljenom krasu, Zagreb–Beograd 1962. — Horvat–Matejčić–Prijatelj, Barok. R.

SUPETARSKA DRAGA, selo na SZ otoka Raba. U polju podno Kamenjaka nalazi se crkva Sv. Petra iz druge pol. XI. st., koja je pripadala nekadašnjemu benediktinskom samostanu (opatija ukinuta 1467). Crkva je

longitudinalna trobrodna bazilika s tri polukružne apside na I strani. Unutrašnjost je dvostrukom kolonadom raščlanjena u tri broda i šest traveja. Na tri para stupova prema svetištu zamjetljivi su tragovi ugrađivanja izvorne oltarne pregrade (kora). Polukružni lukovi kolonada upiru se o jastučaste imposte nad kapitelima s karakterističnim ukrasom stilizirana akantova i palmova lišća, kakvo se susreće u nizu crkava u sjevernojadranskom priobalju i na otocima (Zadar, Nin, Rab, Krk) u drugoj pol. XI. st. Obilježja takvih kapitela, poglavito onih s akantovim lišćem tzv. korintškoga tipa, prostorna organizacija, vrsta i način upotrebe konstruktivnih elemenata (otvoreno krovšte, kolonade), pokazuju poseban graditeljski slog koji oblikovno oživljava starokršč. graditeljsko naslijeđe na našoj obali u drugoj pol. XI. st. Romanički se stilski izraz XII. st. očituje u načinu ukrašavanja glavnoga pročelja. Gl. portal završava lunetom s dvostrukim slijejem lukovima i nadvišen je polukružnim zabatom. Nad portalom se nalaze tri pravokutna prozora s polukružnim završetkom, od kojih je središnji uzdignut do pod sam zabat gl. broda, čiji je vijenac ukrašen stupnjevito rezanim konzolicama. U ravni s pročeljem, prislonjen uz južni zid crkve, nalazi se djelomično (1906) porušen ranoromanički zvonik. Jednostavna prizma kvadratične osnove bila je pokrivena šatorastom piramidom pod kojom su se na sve četiri strane otvarale oveće monofore. U zvoniku su dva zvona, jedno iz 1299, drugo iz 1453. — J od crkve vidljivi su ostaci samostanske arhitekture. U zidanoj ogradi župnoga vrta očuvana su dva romanička prozora istih značajki kao na pročelju crkve. SZ u smjeru Lopara očuvana je zanimljiva opatijska vodenica smještena uz samu morskobalu. LIT.: W. Schleyer, Arbe, Stadt und Insel, Wiesbaden 1914. — V. Brusić, Otok Rab, Franjevački samostan u Kaboru, s.a. — Lj. Karaman, Pregled povijesti umjetnosti u Dalmaciji, Zagreb 1952. — I. Ostojić, Benediktinci u Hrvatskoj, I–II, Split 1963–64. — N. Jakšić, Tipologija kapitela XI. st. u Dalmaciji, SHP, 1983, 13. — Rapski zbornik, Zagreb 1987. M. Dom.

SUPETARSKA DRAGA, tlocrt crkve Sv. Petra

SURINA, Zdeslav, arhitekt (Kotoriba, 18. IV. 1937). Diplomirao u Ljubljani 1963 (E. Mihevc). God. 1965–77. bio je suradnik u planiranju Scott Library i Campus Center u Torontu, te stambenoga naselja Nya Landala u Göteborgu. Kao stručnjak Ujedinjenih naroda radio idejna rješenja za javne građevine sklopa Central Business District u Port of Spain (Trinidad). Suradivao na projektima Sveučilišne klinike u Kölnu i Volvo Lastvagnfabrik u Göteborgu. Od 1977. živi u Rijeci, gdje projektira Centar za socijalni rad (1980, s D. Zecom), Ginekologiju i rodilište (1981, s B. Pavkovićem), Kliniku »Evropa I« u Opatiji (1983), osnovnu školu (1985, s D. Zecom) i hotel Brodogradilišta »3. maj« (1988).

LIT.: B. Valušek, Moderna po moderni — arhitekt Zdeslav Surina, Sinteza (Ljubljana), 1990, 83–86. R.

SUSAK, otočić u Kvarneru, Z od Lošinja. Bio je nastanjen već u rim. doba (vijenac ugrađen u stube koje vode u gornji dio naselja Suska). Pokraj današnje crkve bio je benediktinski samostan iz XI. st. (ostaci S od crkve); u crkvi je romaničko drveno rezbareno raspelo, tzv. veli Buoh iz XII. st. Nađeni su i ostaci obrambenoga zida romaničke strukture. — Izoliranost otoka utjecala je na očuvanje pradávnih običaja i nošnja (osobito ženskih) te na arhit. djelatnost. Na Susku i na susjednim otočićima Vele i Male Srakane očuvane su jednodnostorne nastambe građene od suhozida.

LIT.: Otok Susak (monografija), Radovi JA, 1957, 49. — A. Freudenreich, Narod gradi na ogoljenom krasu, Zagreb–Beograd 1962. — G. Gamulin, Slikana raspela u Hrvatskoj, Zagreb 1983. R.

SUSEDGRAD, ruševine srednjovj. grada iznad Podsuseda na Z rubu Zagreba. Grad je vjerojatno nastao u XIII. st. Kralj Ludovik I. daje ga 1345. Arlandima od plemena Aka. Držali su ga, među ostalima, Henningi, Frankopani i Banfijeji, a od 1564. F. Tahi. Izgorio je u XVII. st. — Stariji